

Nr 15

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om tryggande av importen av alkoholfria drycker, tillverkade av druvor.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 135 av herr *Englund* m. fl. och II: 249 av herr *Rimmerfors* m. fl. har hemställts, »att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t förordna överläggningar med Vin- och spritcentralen i syfte att trygga importen till den svenska marknaden av högklassiga alkoholfria drycker, tillverkade av druvor».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 249.

Vid 1954 års riksdag har, bl. a. på grundval av proposition nr 151, beslut fattats om nya riktlinjer för den framtida nykterhetspolitiken. Genom dessa beslut har tyngdpunkten förskjutits från restriktionslagstiftning till positiva nykterhetsfrämjande åtgärder av olika slag.

Bland de spörsmål, som under förberedelsearbetet till nykterhetsreformen tilldrog sig uppmärksamhet, var även att skapa bättre förutsättningar för ett alkoholfritt umgängesliv. Sedan särskilda sakkunniga av chefen för finansdepartementet tillkallats för utredning av hithörande frågor, har de sakkunniga med skrivelse den 8 juli 1954 avlämnat utredning och förslag angående åtgärder för att främja ett alkoholfritt umgängesliv. Betänkandet har sedermera, efter remissbehandling, lagts till grund för proposition, nr 22, i ämnet till innevarande års riksdag. I propositionen har förslag framlagts om en av statsmedel stödd kampanj för alkoholfria fest- och sällskapsdrycker och för ett alkoholfritt umgängesliv. Vidare har förordats ett mindre statsbidrag för kontinuerlig upplysningsverksamhet rörande nämnda drycker. Slutligen har även som en försöksanordning föreslagits att lån av statsmedel skall kunna beviljas till inrättandet av alkoholfria restauranger. Propositionen, som behandlats av statsutskottet (utl. nr 31), har numera bifallits av riksdagen (skr. nr 106).

Bland de medel, som av förenämnda utredning föreslogs i syfte att ytterligare stimulera konsumtionen av alkoholfria kvalitetsdrycker, var även att sådana drycker försöksvis skulle försäljas av detaljhandelsbolaget för rusdrycker. Utredningens förslag i denna del, som icke var enhälligt, avstyrktes av flertalet remissinstanser. En redogörelse för de synpunkter, som

inom utredningen anlagts på förevarande spørsmål, samt för innehållet i remissyttrandena över betänkandet, såvitt nu är i fråga, återfinnes i ovan nämnda proposition å s. 14—15 och 25—27.

Rörande förslaget att alkoholfria kvalitetsdrycker skulle försäljas av detaljhandelsbolaget för rusdrycker har departementschefen i propositionen uttalat följande.

Vissa skäl kan i och för sig tala för detta förslag. Bl. a. skulle bolaget kunna förväntas tillhandahålla vissa utländska kvalitetsdrycker som hittills icke förekommit i den svenska marknaden. Såsom framhållits redan av utredningen, skulle emellertid den föreslagna anordningen vara förenad med påtagliga olägenheter. Dessa sammanhänger i huvudsak med detaljhandelsbolagets ställning av monopolföretag för försäljning av rusdrycker. Det finns bl. a., såsom påpekats från flera håll, anledning befara att den enskilda handelns intresse för dryckerna skulle minska. Förslaget skulle härigenom kunna motverka sitt eget syfte.

På grund av det anförda finner jag, i likhet med två av utredningens ledamöter och flertalet remissorgan, att de skäl som talar emot förslaget överväger. Jag kan således icke tillstyrka utredningens förslag i denna del.

Vad departementschefen sålunda anført har icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

I de föreliggande *motionerna* har motionärerna framhållit bl. a. att de alkoholfria festdryckerna numera vore föremål för uppmärksamhet också från sådana alkoholbrukare, som vid vissa tillfällen ansåge sig böra avstå från vinförtäring. Det vore uppenbart att denna benägenhet i hög grad komme att främjas, om de därvid kunde räkna med förstklassiga ersättningsdrycker, främst sådana som tillverkades av druvor. Dessa drycker hade emellertid hittills inte alls eller i anmärkningsvärt liten omfattning stått till buds på den svenska marknaden, och det vore knappast antagligt att man hade att vänta någon nämnvärd stegring av den privata importen. Ett samhälleligt initiativ i fråga om denna import syntes därför påkallat. I bredd med de enskilda importörer, som till äventyrs efter hand funne sig böra inträda på marknaden, borde Vin- och spritcentralen därjämte kunna tillhandahålla dessa varor åt den enskilda grosshandeln.

Utskottet. De föreliggande motionerna syftar till att, såsom ett led i aktuella strävanden inom nykterhetspolitiken, möjligheter skapas till vidgad import av högklassiga alkoholfria drycker, som tillverkats av druvor. Motionärerna anser att detta syfte bäst kan nås genom att det statliga partihandelsbolaget för rusdrycker vid sidan av privata importörer upptar import av alkoholfria kvalitetsdrycker. I enlighet härmed förordar motionärerna skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att överläggningar i ämnet skall upptagas med Aktiebolaget Vin- och spritcentralen.

Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen har vid innevarande års riksdag genomförts vissa åtgärder för att främja ett alkoholfritt umgängesliv. Sålunda har medel anslagits för att stödja en upplysningskam-

panj ävensom viss annan upplysningsverksamhet på förevarande område. Vidare har beretts möjlighet till lån av statsmedel till inrättande av alkoholfria restauranger.

I anslutning till genomförandet av dessa åtgärder har även övervägts ett förslag syftande till att ytterligare stimulera konsumtionen av alkoholfria kvalitetsdrycker och av huvudsaklig innebörd att detaljhandelsbolaget för rusdrycker skulle genom sina utminuteringsställen tillhandahålla förstnämnda drycker. Detta förslag har emellertid icke föranlett någon åtgärd från statsmakternas sida. Som ett huvudsakligt skäl härför har anförts, att den enskilda handelns intresse för ifrågavarande drycker kunde befaras minska genom den föreslagna anordningen och att densamma därigenom skulle kunna motverka sitt eget syfte.

Utskottet anser sig böra uttala, att i den mån utvecklingen — såsom torde finnas anledning antaga — går mot en breddning av konsumtionen av alkoholfria kvalitetsdrycker, detta också kommer att leda till ett i motsvarande mån ökat intresse från den enskilda handelns sida för att dryckerna i erforderlig utsträckning tillhandahållas i marknaden. Utskottet finner därför lämpligt att avvakta utvecklingen av handeln med alkoholfria drycker, tillverkade av druvor, innan det i motionerna väckta spörsmålet upptages till ytterligare behandling. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t kommer att ha sin uppmärksamhet fäst på önskvärdheten av att alkoholfria drycker av hög klass kommer att förefinnas i tillräcklig mängd och, om så finnes erforderligt, vidtager åtgärder för vinnande av detta syfte.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 135 av herr Englund
m. fl. och II: 249 av herr Rimmerfors m. fl. om tryggande
av importen av alkoholfria drycker, tillverkade av druvor,
icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 mars 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjö Dahl, Heüman, Spetz, Franzon, Gustaf Elofsson, Söderquist, Niklasson, Snygg, Erik Jansson och Magnusson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sjölin, Brandt, Vigelsbo, Allard, Kollberg, Henriksson och Edström samt fru Holmqvist.

Reservation

av herrar *Söderquist, Kristensson* i Osby och *Sjölin*, vilka, under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 135 av herr Englund m. fl. och II: 249 av herr Rimmerfors m. fl., ansett att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville upptaga överläggningar med Aktiebolaget Vin- och spritcentralen i syfte att trygga importen till den svenska marknaden av högklassiga alkoholfria drycker, tillverkade av druvor.